

Beloken Pasen

Lezingen

- Hnd 4, 32-35 (één van hart en één van Geest)
- Joh 20, 19-31 (acht dagen later kwam Jezus)

Homilie

Beste geloofsgenoten.

Vandaag: Beloken Pasen. Eigenlijk betekent het ‘verborgen’ Pasen; in besloten kring.

De evangeliëlezing beschrijft twee verschijningen van de Verrezenen aan de leerlingen: de eerste zonder en de tweede met Thomas. Telkens hebben de leerlingen zichzelf opgesloten. Grendel ervoor, goed gebarricadeerd, de luiken van de kamer potdicht. Uit angst voor wat gebeuren kon. Petrus en Johannes immers hadden al het verbod gekregen van het Sanhedrin om over Jezus verder nog te spreken en de ontluikende Christusgroep was ook uitgesloten uit de tempeldiensten.

De benaming ‘beloken Pasen’ komt trouwens van de luiken die in de evangeliëlezing van vandaag dicht zijn, ‘beloken’ zijn. En door die gesloten luiken komt Jezus binnen, breekt Hij door de angst van de mensen heen om zich kenbaar te maken.

Niet alleen het gevaar van buiten, er was ook veel onzekerheid binnen de groep. Er is zeker heel wat tijd voorbijgegaan, vooraleer de apostelen en de eerste volgelingen die indringende ervaring van Jezus’ woord en liefde, samen met het schokkende gebeuren van zijn dood, werkelijk een plaats hebben kunnen geven in hun leven. Er is geen enkel verschijningsverhaal in het Nieuwe Testament waar er geen sprake was van angst, verwarring, ontredding en ongeloof dat men vreesde. Hoelang zou het geduurd hebben vooraleer zij in een eigen taal konden en durfden uitspreken hoe hun ogen langzaam open zijn gegaan voor dat onaantastbaar licht dat hen ervan overtuigde dat Jezus, geen dode, maar een levende was.

In de evangeliën treffen we alleen verschijningsverhalen aan, maar over de verrijzenis zelf valt niets te bespeuren. Daar valt ook geen verslag te geven. Niet alleen omdat er toevallig geen ooggetuigen waren en men dus eigenlijk te laat aan het graf was gekomen, maar omdat het verrijzenisgebeuren als zodanig niet

te constateren valt. Wat ‘verrijzen’ eigenlijk is ligt voorbij onze ervaring, voorbij alle weten en verbeelden.

De oudste tekst over de verrijzenis (1 Kor. 2, 9) zegt daarover: *“dat zijn dingen waarvan de Schrift zegt: 'geen oog heeft het gezien, geen oor heeft het gehoord, geen mens kan het zich voorstellen, al wat God bereid heeft voor die Hem liefhebben'”*.

Het onzeker zoeken naar het geloof in verrijzenis merken we ook aan het feit dat de verschijningsverhalen bij alle evangelisten verschillend zijn. Dit in tegenstelling met het lijdensverhaal dat bij iedere evangelist eenzelfde chronologie heeft en structuur. Dat gaat dan ook over een historisch gebeuren.

Verschijningsverhalen, hebben telkens ook hun eigen specifieke bedoeling, naast de verrijzenis-verkondiging.

Johannes heeft slechts drie zorgvuldig geselecteerde verhalen.

In het eerste verhaal gaat het over Petrus en de geliefde leerling, die naar het graf rennen. De geliefde leerling komt het eerste aan, maar laat beleefd de trage Petrus voorgaan. De evangelist wil met zijn verhaal verduidelijken dat deze geliefde leerling de eerste en belangrijkste getuige is, maar dat Petrus in de jonge kerk reeds heel vroeg als primus inter pares wordt gezien.

In het tweede paasverhaal verschijnt Jezus in de tuin aan Maria van Magdala. Johannes wil zeggen dat in de nieuwe tuin van Eden een nieuwe schepping is aangebroken met een nieuwe Adam (Jezus) en een nieuwe Eva (Maria).

En ten slotte is er het verhaal van vandaag waarbij Jezus over de leerlingen blaast, zoals eens bij de schepping God in klei levensadem blies. De nieuwe levensadem is nu de Geest van Jezus. Het is de Geest van de lijdende Dienaar zegt Johannes in zijn verhaal van Thomas.

Thomas was daar niet bij. Het is wel een sterk verhaal. Zijn klok is stilgevallen op Goede Vrijdag, om drie uur in de namiddag. De boeken zijn toen voor hem dichtgeklapt, en ze moeten maar eens met onomstootbare bewijzen voor de dag komen, zo niet zullen ze dicht blijven.

Thomas heeft in de loop der tijd vele interpretaties gekregen, naargelang de tijdsgeest die er dan heerste. Jarenlang was hij de ongelovige Thomas.

Tegenwoordig zien sommigen hem als het prototype van de westerse scepticus, die alleen maar bereid is te geloven als dat geloof in zijn kraam past.

Weer anderen noemen hem een voorbeeld van een kritische gelovige, die niet zomaar accepteert wat anderen vertellen, maar vragen durft stellen bij zo'n moeilijk thema als verrijzenis.

Nog anderen vinden Thomas een nuchtere figuur die zich zo maar niet laat meeslepen in het enthousiasme van een groep, maar die juist daardoor bijdraagt tot verdieping, vernieuwing.

Het is via Thomas dat Johannes zijn lezers er kan op wijzen dat het de Verrezene Jezus is die zij in hun leven gekend hebben én die op het kruis gestorven is doorheen veel lijden.

Het is Jezus én zijn wonden die Hij aanbiedt. Door ze te kunnen betasten heeft Thomas de ervaring daarvan in zich opgenomen. Als de dood overwonnen wordt, dan geldt dat ook voor het verdriet, voor de hopeloosheid, voor de reddeloosheid die zich dikwijls camoufleren achter de grootste scepsis of het koelste cynisme.

Er is ook hoop voor onze tijd, waarin zoveel mensen hun illusies en geloof verloren hebben.

Thomas is de enige in de vier evangeliën die Jezus '*mijn God*' heeft genoemd. Mijn Heer en Meester. Daarmee verwijst Johannes naar de kernboodschap van de hele schrift waar bij het begin God zich heeft geopenbaard als '*ik zal er zijn voor U*' (Ex. 3,14) en daarvan is de verrijzenis van Jezus de definitieve bekrachtiging.

Maar Johannes wilde nog iets meer zeggen.

Thomas noemt ook Didimus, dat is tweelingbroer. Van wie is hij dan tweelingbroer? Vrijwel alle exegeten zijn het erover eens dat met die andere helft jij, u en ik zijn bedoeld, de latere lezers van zijn evangelie. Johannes hoopte dat wij door het lezen van zijn tekst tot eenzelfde verrijzenisgeloof zouden komen en dat wij een ervaring zouden krijgen van de onverwoestbare gave van het leven over de dood heen én van de liefde.

Pasen is er dankzij die onvermoede goddelijke bron, die we mogen ervaren in ons en zo zijn het telkens weer mensen zoals u en ik die dit voor anderen zichtbaar kunnen én moeten maken.